

Brussel, 10.4.2019
COM(2019) 195 final

ANNEX 5

BIJLAGE

bij

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
EUROPESE RAAD, DE RAAD, DE EUROPESE CENTRALE BANK, HET
EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ, HET COMITÉ VAN DE
REGIO'S EN DE EUROPESE INVESTERINGBANK**

**De gevolgen opvangen van een terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie
zonder akkoord: de gecoördineerde aanpak van de Unie**

**Visserijactiviteiten:
Gecoördineerde aanpak in geval van terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de
Unie zonder akkoord**

1. INLEIDING

Op 29 maart 2017 heeft het Verenigd Koninkrijk kennis gegeven van zijn voornemen zich terug te trekken uit de Unie. De Commissie blijft de mening toegedaan dat een ordelijke terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie op basis van het terugtrekkingsakkoord, overeengekomen met de regering van het Verenigd Koninkrijk en bekrachtigd door de Europese Raad (art. 50) op 25 november 2018, de beste uitkomst is. De Commissie blijft zich ten volle inspannen voor dat doel. Twee dagen vóór de termijn van 12 april 2019, zoals verlengd door de Europese Raad¹, is de kans op een wanordelijke terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie evenwel aanzienlijk toegenomen.

2. NOODMAATREGELEN VOOR DE VISSERIJSECTOR

Na een terugtrekking zonder akkoord wordt de toegang tot de wateren van het VK geregeld door de wetgeving van het VK, overeenkomstig het internationaal recht.

De Europese Unie is bereid om tot het einde van 2019 toegang aan vaartuigen van het VK te blijven verlenen, op voorwaarde dat het Verenigd Koninkrijk toegang aan EU-vaartuigen blijft verlenen. Als noodmaatregel heeft de Europese Unie de nodige rechtsgrondslag vastgesteld om vaartuigen van de EU en het VK te machtigen om tot en met 31 december 2019 in elkaars wateren te blijven vissen, met inachtneming van de overeengekomen voorwaarden van de verordeningen tot vaststelling van de vangstmogelijkheden voor 2019², die zijn overeengekomen toen het VK nog een lidstaat was.

Indien het Verenigd Koninkrijk EU-vaartuigen toegang tot zijn wateren blijft verlenen, werkt de Commissie nauw met de lidstaten samen om mogelijke verstoringen als gevolg van de noodzaak om machtigingen voor visserijactiviteiten voor EU-vaartuigen in wateren van het VK te verkrijgen, tot een minimum te beperken. Met het oog op de uitvoering van deze noodmaatregel hebben de Commissie en de lidstaten de nodige stappen ondernomen om, zodra het Verenigd Koninkrijk een derde land wordt, in staat te zijn de lijsten door te geven van vaartuigen die machtiging vragen om in de wateren van het VK te vissen.

De algemene doelstelling blijft de visserijactiviteiten zoveel mogelijk te behouden. De Unie heeft echter maatregelen genomen om voorbereid te zijn als het Verenigd Koninkrijk zou besluiten EU-vaartuigen de toegang tot zijn wateren te ontfagen. De Unie heeft het bestaande rechtsinstrument aangepast om de lidstaten in staat te stellen financiële compensatie te verlenen aan vissers die in aanzienlijke mate afhankelijk zijn van de wateren van het VK en die de activiteiten in kwestie tijdelijk moeten stopzetten wegens het ontbreken van toegang tot die wateren³. Een dergelijke compensatie voor tijdelijke stopzetting vormt een aanvulling op

¹ Besluit (EU) 2019/476 van de Europese Raad, vastgesteld in overeenstemming met het Verenigd Koninkrijk, van 22 maart 2019 tot verlenging van de in artikel 50, lid 3, VEU bedoelde termijn (PB L 80 van 22.3.2019, blz. 1).

² Verordening (EU) 2019/124 van de Raad van 30 januari 2019 tot vaststelling, voor 2019, van de vangstmogelijkheden voor sommige visbestanden en groepen visbestanden (PB L 29 van 31.1.2019, blz. 1) en Verordening (EU) 2018/2025 van de Raad van 17 december 2018 tot vaststelling, voor 2019 en 2020, van de vangstmogelijkheden voor vissersvaartuigen van de Unie voor bepaalde bestanden van diepzeevissen (PB L 325 van 20.12.2018, blz. 7).

³ Verordening (EU) 2019/497 van het Europees Parlement en de Raad van 25 maart 2019 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 508/2014 wat betreft bepaalde voorschriften met betrekking tot het Europees Fonds

andere in het kader van het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij (EFMZV) beschikbare maatregelen die kunnen worden gebruikt ter mitigatie van de negatieve economische gevolgen van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie.

3. OVERIGE KWESTIES IN VERBAND MET VISSERIJACTIVITEITEN

De terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk zonder akkoord dreigt schadelijke gevolgen voor de visserijsector te hebben als EU-vaartuigen geen toegang tot de wateren van het VK meer wordt verleend. De gevolgen van een wanordelijke brexit moeten aan voortdurende, gedetailleerde en systematische analyse door de Commissie, de lidstaten en het Europees Bureau voor visserijcontrole (EBVC) worden onderworpen om snelle en gecoördineerde reacties mogelijk te maken.

Het verlies van toegang tot de wateren van het Verenigd Koninkrijk kan de druk op bestanden in de wateren van de EU doen toenemen, en kan ernstige socio-economische gevolgen hebben voor vaartuigen die sterk van toegang tot de wateren van het VK afhankelijk zijn alsook voor vaartuigen waarvan de traditionele EU-visgronden mogelijk meer zullen worden bevestigd wegens een verplaatsing van de visserijinspanning. Het beginsel van gelijke toegang indachtig is het essentieel dat de acties van de EU27-lidstaten en hun vloten worden gecoördineerd.

Indien de bestaande visserijactiviteit van EU27-vaartuigen in de wateren van het VK zich geheel of gedeeltelijk naar de EU-wateren verplaatst, kunnen ernstige problemen ontstaan: (i) het risico bestaat dat de verhoogde visserijdruk in de EU-wateren die daarvan het gevolg zou zijn, de mariene hulpbronnen onherstelbaar uitdunt, door de visbestanden uit te putten en schade aan het ecosysteem te berokkenen; en (ii) het risico bestaat dat er als gevolg van "overbezetting" geschillen tussen verschillende vloten en vaartuigen over de visgronden in de EU-wateren ontstaan.

Een ongecoördineerde aanpak door de lidstaten dreigt het gemeenschappelijk visserijbeleid en het gelijke speelveld tussen de vissers van de EU te verstoren.

4. GECOÖRDINEERDE ACTIE

De gevolgen van een terugtrekking zonder akkoord moeten worden beheerd, zowel op nationaal als op Europees niveau. In overeenstemming met de respectieve bevoegdheden uit hoofde van de Verdragen, is de Commissie bereid een coördinerende rol te spelen.

De hieronder voorgestelde beginselen en maatregelen zijn bedoeld om de EU27-lidstaten bij te staan met het oog op een efficiënt en gecoördineerd beheer van hun gebruik van mitigatiemaatregelen in een situatie waarin EU-vaartuigen, na de terugtrekkingsdatum, geen toegang tot de wateren van het Verenigd Koninkrijk meer zouden hebben.

De belangrijkste doelstellingen van coördinatie zijn:

- verstoringen tot een minimum beperken en de visserijactiviteiten van EU-vloten zoveel mogelijk behouden, rekening houdend met de cumulatieve effecten van een dergelijke verplaatsing van de visserijactiviteit; en

voor maritieme zaken en visserij, na de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie (PB L 85 van 27.3.2019, blz. 22).

- een evenredig, billijk en gecoördineerd gebruik van mitigatiemaatregelen waarborgen in gevallen waarin verplaatsing niet mogelijk of niet wenselijk is.

Voornaamste leidende beginselen:

De Commissie staat klaar om met de betrokken lidstaten samen te werken op basis van de volgende leidende beginselen:

- bij de beoordeling van de verplaatsing van visserijactiviteiten moet rekening worden gehouden met de cumulatieve effecten;
- mitigatiemaatregelen moeten gericht zijn op vloten en bestanden die gevolgen ondervinden van het verlies van toegang tot de wateren van het VK; en
- de gecoördineerde aanpak mag op geen enkel moment prejudiciëren op het onderhandelingsstandpunt van de EU over de toekomstige betrekkingen met het Verenigd Koninkrijk.

4.1. Aanbevolen maatregelen

4.1.1. Verplaatsing identificeren en beheren

In aanvulling op maatregelen waarin is voorzien in de controleverordening⁴ en de EBVC-verordening van de Raad⁵ zal de Commissie met de betrokken lidstaten samenwerken om een vrijwillig kader overeen te komen om wijzigingen in de visserijactiviteiten in de EU-wateren intensiever te monitoren.

De Commissie staat klaar om, op basis van een grondige analyse van de huidige visserijpatronen die door de Commissie en de betrokken lidstaten is verricht aan de hand van door de lidstaten verstrekte gegevens, met de betrokken lidstaten samen te werken om binnen het bestaande kader relevante criteria aan te wijzen ter beoordeling van de haalbaarheid, duurzaamheid en omvang van mogelijke verplaatsingen.

Tot deze criteria behoren het mogelijke gebruik van huidige vangsten van het VK in de wateren van de EU27, de biologische capaciteit van bestanden om toegenomen visserijdruk in de wateren van de EU27 op te vangen, mogelijke alternatieven voor het spreiden van de visserijdruk, de benutting van quota en de economische gevolgen voor de betrokken vaartuigen.

4.1.2. Gecoördineerd gebruik van mitigatiemaatregelen, met inbegrip van compensatie voor tijdelijke stopzetting

In gevallen waarin een verplaatsing van de visserijactiviteit volgens de bovenbedoelde analyse niet mogelijk of niet wenselijk is, is een keuze voor een of meer passende mitigatie-instrumenten gerechtvaardigd. Mitigatie kan verschillende vormen aannemen. In

⁴ Verordening (EG) nr. 1224/2009 van de Raad van 20 november 2009 tot vaststelling van een controleregeling van de Unie die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen (PB L 343 van 22.12.2009, blz. 1).

⁵ Verordening (EG) nr. 768/2005 van de Raad van 26 april 2005 tot oprichting van een Europees Bureau voor visserijcontrole (PB L 128 van 21.5.2005, blz. 1).

overeenstemming met de respectieve institutionele bevoegdheden is de Commissie bereid om samen met de betrokken lidstaten, in voorkomend geval, de relevante instrumenten en de voorwaarden voor het gebruik van dergelijke instrumenten te bepalen.

Tot de mogelijke mitigatie-instrumenten behoren maatregelen in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid (onder meer uit hoofde van de artikelen 9 en 10 van Verordening (EU) 1380/2013 inzake meerjarenplannen, artikel 12 inzake maatregelen van de Commissie bij ernstige bedreigingen voor de biologische rijkdommen van de zee, artikel 13 inzake noodmaatregelen van lidstaten, artikel 16 inzake de vaststelling van vangstmogelijkheden en de uitwisseling van vangstmogelijkheden) en in het kader van Verordening (EU) 508/2014 inzake het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij.

Indien dat nodig wordt geacht, kunnen instrumenten worden gecombineerd.

De Commissie zal met de betrokken lidstaten samenwerken om een gemeenschappelijke benadering voor het beheer van de visserijactiviteiten te ontwikkelen, met inbegrip van het mogelijke gebruik van compensatie voor de tijdelijke stopzetting van visserijactiviteiten als een instrument om steun te verlenen aan vissers voor gederfde activiteiten.

Verordening (EU) 2019/497 voorziet in het gebruik van tijdelijke stopzetting ter compensatie van verliezen vanwege het verlies van toegang tot de wateren van het VK. De lidstaten worden aangemoedigd om, gebruikmakend van de door de EFMZV-verordening geboden mogelijkheden, bij de Commissie gedetailleerde plannen voor (de mogelijkheid tot) het gebruik van tijdelijke stopzetting in de periode tot en met 31 december 2019 in te dienen. Op basis daarvan zal de Commissie met de lidstaten samenwerken om ervoor te zorgen dat het gebruik van dit instrument billijkheid en evenredigheid voor de vloten en de betrokken visserijen waarborgt.

5. VERSTERKTE SAMENWERKING MET ALLE BETROKKEN ACTOREN

Ter vergemakkelijking van de bovenbedoelde coördinatie worden de lidstaten verzocht een contactpunt voor rechtstreekse communicatie met de Commissie en de andere lidstaten aan te wijzen. Daarnaast moet een operationeel netwerk van correspondenten worden opgezet om specifieke operationele kwesties aan te pakken die zich kunnen voordoen als gevolg van een wanordelijke terugtrekking.

Willen de coördinatie-inspanningen slagen, dan moeten alle belanghebbende partijen worden betrokken en hun rol spelen bij de maatregelen die moeten worden genomen. Sterke coördinatie tussen representatieve visserijorganisaties is essentieel en kan een belangrijke bijdrage leveren aan de voorkoming van mogelijke conflicten tussen vissers. De Commissie zal met de lidstaten samenwerken om representatieve visserijorganisaties te blijven raadplegen en zal het overleg tussen deze organisaties blijven bevorderen.

6. AANVULLENDE INFORMATIE

Overheden en belanghebbenden vinden aanvullende informatie over de gevolgen van een wanordelijke terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk voor visserijactiviteiten op de volgende website:

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices_nl